

Pet krvavečih ran

(Velikonočna legenda)

Nikjer na svetu ni bilo lepše dežele od tiste, ki se je imenovala Bajna dežela, in po pravici so pravili o njej, da je »Zemeljski raj«.

Ampak ljudstvo, ki je živelo v Bajni deželi, ni bilo zadovoljno. Temne skrbi so se dan za dnem kopičile nad glavami prebivalcev, mrka žalost, čudna tesnoba je ležala v njihovih srcih.

Zakaj nad Bajno deželo je vladal nevidni vladar, skrivnostni Zli duh, ki je zastrupljal duše ljudi, da so polagoma skoraj popolnoma otopele.

Nekateri so ravnodušno sprejemali vsiljive nauke Zlega duha, po večini pa se niso mogli sporazumeti z njimi in so rajši zadeli križ trpljenja na svoje rame.

Gospod Jakob, častitljiv starček, jih je tolažil:

»Potrpajte, ljudje, saj bo prišel čas, ko Zli duh ne bo imel več oblasti nad vami, zakaj vsaka krivica se maščuje in za trpljenjem mora priti poveličanje...«

Toda na take in podobne besede preroka je Zli duh odgovarjal s še silovitejšim pritiskom, njegova volja je postala še trdovratnejša.

Nekoč so prebivalci Bajne dežele zapazili na nebu, prevlečenim s temnimi oblaki, z ognjenimi črkami napisane čudne besede.

Bil je razglas Zlega duha, kjer je stalo med drugim, da se mora njemu pokoriti vse prebivalstvo Bajne dežele, da je prepovedano po domače se pogovarjati, da matere svojih otrok ne smejo več pošiljati v domače šole, da tudi moliti in celo misliti ni več dovoljeno v jeziku, ki ga vsemogočni Zli duh ne razume, in še druge take reči so stale v tistem razglasu.

Ljudje so brali, plašno pogledovali drug drugega in — molčali.

Pa jih je spet potolažil gospod Jakob.

»Ne obupajte; trpljenje se še ni dopolnilo, ni še prišel čas vstajenja, a pride gotovo nekoč...«

Bajna dežela je cvetela, razvijala se je dalje v vsej svoji krasoti, a ljudje so hodili kakor sence, s stisnjenimi ustnicami so nosili grenkobo v žalostnih srcih.

In med njimi je bila mati, ki je imela edinega sina. Ime mu je bilo Tadej.

Deček je štel osem let, pa je bil ne navadno razumen in moder. Pravil je materi, da se pojde bojevat s samim Zlim duhom in da ga bo gotovo premagal. Rešil da bo domovino iz krempljev Zmaja in vsa Bajna dežela mu bo zato hvaležna.

Na skrivaj se je deček Tadej odpravil z doma, na visoko goro, odkoder je Zli duh pošiljal svoj strupeni dih nad Bajno deželo.

Ničesar drugega ni vzel s seboj kakor torbo, v katero je naložil kameinja, da bi z njim zadal Zlemu duhu smrtonosni udarec.

Toda dečku, nevajenemu strmih sten, preko katerih se je moral plaziti, je na ozkem grebenu izpodrsnilo in omahnil je v globočino.

Deček Tadej bi se bil gotovo ubil, da mu ni torba, ki jo je imel obešeno čez rame, ublažila padca in mu tako rešila življenje.

Ozki jermen torbe se je bil namreč zapletel med grmovje ob pečinah in Tadej je obvisel nad prepadom.

Med tem je bila Tadejeva mati v silnih skrbah nad nestankom svojega sina edinca. Sklepala je pač, kam bi utegnil Tadej kreniti, in je naprosila ljudi, da so ga šli iskat.

Našli so ga tretji dan, visečega nad prepadom, že vsega izmučenega in onemolega.

Nežno telesce dečkovo je bilo vse razbolelo, opraskano od ostrega kamenja, in ko so Tadeja položili v posteljo, je nesrečna mati ugotovila petero krvavečih ran, ki so zevale na različnih mestih sinčkovega telesa.

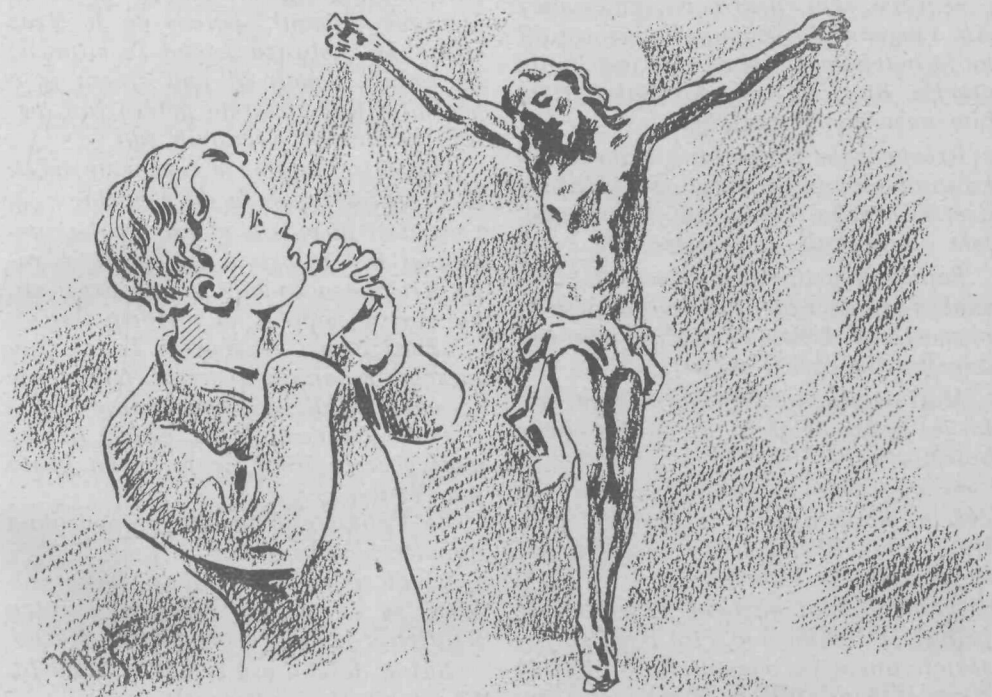
Deček je junaško prenašal bolečine, samo to mu je bilo hudo, da ni dosegel svojega namena.

»Ko ozdravim,« je s slabotnim glasom dejal, »pojdem spet na goro. Hudoznega zmaja moram premagati...«

Tisto noč je v sanjah zaslišal neznan glas, ki mu je govoril:

Čigav glas je neki mogel to biti? Glas gospoda Jakoba?

Ne; tega Tadej dobro pozna. Kolikokrat je že poslušal gospoda Jakoba, ko je tolažil, učil ali se pogovarjal z ljudmi. Glas, ki ga je slišal v sanjah, je bil vse mogočnejši, zapovedujoč in mil obenem.

»Deček Tadej, ti si res poklican, da rešiš domovino pred Zlim duhom. Tebe sem izbral, ker si nedolžen, nepokvarjen otrok, izmed vseh drugih najbolj hraber in moder. Poslušaj! Ko se zbudiš, boš popolnoma zdrav. Samo rane, tvoje rane se ne bodo še zacelile. Iz tvoje krvi, ki je oškropila skale na gori in kapljala na tla, bodo o Veliki noči vzbrstele cvetlice. S temi cveticami boš pregnal Zlega duha, zacelil boš z njimi svoje rane in odrešil ljudstvo. Ne smeš pa pozabiti, Tadej, na Véliki petek. Takrat pojdi v cerkev in se potoži Križanemu. On bo blagoslovil tvoje ravnanje, tvojo pot na goro in vse tvoje delo...«

Deček Tadej se je prebudil, si pomel oči in jel premišljevati čudežne besede iz sanj.

Kaj pa — Tadej si skoraj ni upal misliti — če mu je sam Véliki kralj, ki spi pod goro in čaka lepših, boljših časov — če mu je on sam govoril v sanjah?

Dà, dà, to so bile besede Vélikega kralja! In Tadej mora ubogati njegov ukaz, saj je zdrav, popolnoma zdrav, bolj čil in vesel kakor kdajkoli prej.

Dvignil se je in skočil iz postelje.

»Mati,« je zaklical, »ozdravil sem, nič več me ne boli in dobro mi je, tako sem vesel, da bi kar zavriskal!«

Mati je prihitela in z zaskrbljenimi očmi motrila sinčka.

»Kaj počneš, Tadej? Saj si ves bled in treseš se. Lezi vendar!«

»Ne, mati; zdrav sem, popolnoma zdrav! Ne bom več ležal, ven pojdem, na sonce; saj je pomlad, ali ne?«

»Seveda je pomlad, Tadej, ampak ti moraš ostati v postelji, da se ti rane ne prisade.«

Tadej je ubogal mater, spet legel in ji povedal svoje sanje.

Mati je strme poslušala in dolgo ni izpregovorila besede.

Nato je dejala:

»Srečna sem, presrečna, da si moj sin. Verjemi, da je tvoja bolečina tudi moja bolečina, tvoje veselje tudi moje veselje. Stori to vse tako, kakor ti je bilo naročeno v sanjah.«

Preobvezala je sinčka z ljubečo roko in videla, da so podplutbe, višnjeve lise in praske, ki so mu jih prizadejale ostre skale, docela izginile.

Samo na petih mestih so se še poznale rožnate rane, nalahno odprte in nezaceljene, kakor bi zdaj pa zdaj hotela iz njih vzcurljati kri.

Mati je sinčku menjala obveze, nato je Tadej vstal in ni čutil nobene bolečine več.

O dogodku je kmalu zvedela vsa dežela; novo upanje je prevzelo srca ljudi, potrpežlivejše so odslej nosili svoje križe in težave.

A Zli duh ni miroval. Čim bliže je prihajala Velika noč, čim lepši so postajali dnevi in odevali Bajno deželo v cvetje, tem srditeje je posegal v naravne pravice ljudstva, kakor bi čutil, da se bliža konec njegovemu gospodovanju.

Deček Tadej se je na Veliki petek odpravil z materjo v cerkev.

Božji hram je bil odet v tajinstven mrak, lučke so brlele ob božjem grobu. Pred oltarjem je na dveh blazinah počivalo razpelo s Križanim in tam okoli so klečali ljudje v pobožnih molitvah. Zmeraj znova so prihajali ljudje v cerkev in spet odhajali. Matere so vodile svoje otroke za roke, stari očanci, stare ženice, oprti ob palice, so polglasno molili ob razpelo, možje, fantje in dekleta so poklekovali ob njem in šepetali pobožne vzdihle.

Tudi deček Tadej je molil, pa ne z usti, temveč s srcem.

Nepremično je zrl v trpeči obraz Križanega in vroče prošnje so mu urele iz srca.

Vsa zapostavljanja, vse krivice in nadloge, ki jih je moralo ljudstvo prestajati pod brezsrčnim vladanjem Zlega duha, je deček potožil Križanemu.

In glej, obraz Križanega se je za trenutek zjasnil, potem pa je izraz trpljenja v obrazu postal še silnejši; na rokah, nogah in pod srcem je v prečudni luči zažarelo petero ran, petero krvavečih Kristovih ran.

»Poglejte, mati«, je zašepetal deček in ni obrnil pogleda od razpela.

A mati ni videla ničesar, zakaj naslednji hip je privid že izginil in rane Križanega so bile kakor prej: samo mrtva podoba na mrtvem lesu.

»Zdaj vem,« je šepetal Tadej, »da me glas v sanjah ni varal. Odrešenje se nam približuje, poveličanje...«

Toda Zli duh, ki je vedel, kaj se godi v srcih ljudi, se je znova kruto maščeval.

Za Veliko noč je bila prepovedana domača beseda tudi v cerkvi.

Ljudi se je polotil obup, kakor zakleti so čepeli po hišah in v jutru Vstajenja je bila cerkev skoraj prazna.

Bajna dežela, vsa zeleneča in cvetoča, je bila kakor izumrla.

Sam deček Tadej je obupaval in se ni upal na goro, kakor mu je bil velel glas v sanjah. Nezaceljene rane so se mu znova razbolele in pričele krvaveti.

Edini gospod Jakob tudi zdaj ni obupal.

»Ni še zamujeno,« je dajal poguma ljudem, »zakaj rož vstajenja, ki so vzbrstele iz nedolžne otrokove krvi, še ni potrgal nihče. Z njimi bomo zacelili rane in dosegli poveličanje. Pojdimo torej, da ne bo prepozno.«

Dolga procesija se je vila proti gori, nad katero pa je Zli duh razpredel svoje mreže. Vse ozračje je napolnil s svojim strupenim dihom, da so se ljudje v procesiji pričeli razhajati, nenadno napadeni od brezmejne malodušnosti, zlovoljni in kljubovalni

kakor še nikoli. Mnogi so v silni mržnji, ki so jo naenkrat začutili v dušah, pričeli godrnjati nad gospodom Jakobom, češ da jih zapeljuje na pot gotove pogube. »Hočemo živeti v miru in udobju«, so govorili. »Kaj nam mar, lepa domača beseda, če smo pa zraven lačni! Naj nam zavlada kdorkoli, čeprav sam Zli duh, samo da bo dobro...«

Gospodu Jakobu, ki je stopal s Tadejem in njegovo materjo v prvi vrsti, je krvavelo srce spričo takega zlobnega besedičenja.

A ni se vdal; krepko je stopal naprej, ker je bil prepričan, da bo slednjič le zmagala pravica.

Tudi zameril ni ljudem; saj je vedel, da so vse hude besede, vse nezadovoljstvo in vsa mržnja le plod po Zlem duhu zastrupljenega ozračja.

Procesija se je redčila bolj in bolj in še tisti, kar jih je ostalo, so le neradi nadaljevali pot.

»Ne gremo naprej,« so se protivili, »tu počakamo, da bomo videli uspehe tega neumnega velikonočnega romana.«

Samo gospod Jakob, Tadej in njegova mati so prispeli do vnožja gore.

Zdaj je tudi deček Tadej postal malodušen.

»Na goro pa ne bom mogel več,« je žalostno sklonil glavo. »Izmučen sem, rane mi krvave, ah, mati, moja mati!«

Mati je prestregla sinčka, ki je omahnil, in gospod Jakob mu je ljubeče stisnil obe roki.

»Saj na goro ne bo treba, Tadej,« je dejal. »Naš cilj je dosežen. Poglej — ali ne vidiš? Vsenaokoli cveto rože — čudežne rože. Še nobeden ni videl takih v naši deželi. To so rože vstajenja, odrešenja! Kamor je kanila tvoja kri, ko so te takrat nesli vsega potolčenega z gore, je zrastle cvetlice. Za svoj rod, za domačo besedo si se žrtvoval, Tadej, ko si se šel bojevat z Zlim duhom; zato bodo tudi te cvetlice, vzrastle iz tvoje srčne krvi, zdravilo za vse omahljivce in celo odpadnike v naši deželi. Zli duh je premagan, rože vstajenja so njegova pogu-

ba, so protistrup vsem njegovim črnim nakanam. Skloni se, Tadej, in utrgaj cvetlico!«

Tadej se je blaženo nasmehnil, se sklonil in z drhtečimi prstki natrgal cel šopek cvetlic.

Pritisnil jih je na usta, nato na srce in je poln radosti vzkliknil:

»Mati, gospod Jakob — kakšna moč mi je nenadno zaplala po žilah! Nobenih bolečin ni več, čutim, kako se mi rahljajo obveze, na ranah me nekaj hladi — pogledja!«

Odpel si je obleko, razgalil prsi in z enim prijemom strgal obveze z njih.

Mati je ostrmela. Nobene sledi ni bilo več o kakšnih ranah, koža je bila čista in gladka kakor alabaster.

In tedaj so od vsepovsod zazvonili zvonovi. Mogočno, veličastno so doneli po vsej Bajni deželi in oznanjali ostajenje, odrešenje.

Črn, smrdeč dim se je pokadil z vrhunca gore, potem pa je vse ozračje preplavilo nekaj čudežnega, velikega in opojnega.

Z Zlim duhom je izginila mora, ki je stoletja tlačila ljudi in vso Bajno deželo. Od vseh strani je vrelo ljudstvo, prepevalo in slavilo zmago nad Zlim duhom.

Bajna dežela je postala res pravi zemeljski raj.

»Tvojih petero ran, Tadej,« je pravil pozneje gospod Jakob, »je bilo petero krvavečih ran na duši našega naroda. Vztrajali smo in zmagali. Ko mene več ne bo, boš ti vodnik ljudstva, Tadej...« In tako se je tudi zgodilo.

Iz malega dečka Tadeja je zrasel mož, ki je modro in previdno vladal v Bajni deželi še mnogo, mnogo let.

Vse to se je zgodilo predavnimi časi. Kdaj se bo kaj podobnega zgodilo na tem lepem božjem svetu — pa ne ve nihče.

Cvetlice, vzrastle iz dečkove krvi, pač še rasto. Vsako pomlad vzklijejo v skritih zatišjih, ob gozdnih parobkih in pod grmovji. Petero ali več modrikasto-rdečkastih cvetov imajo in se imenujejo — velikonočnice.